

Β'). ΑΠΟ 1800—1821

Καθ' ὅσον δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος συνήρχετο ἐκ τῶν μεγάλων συμφορῶν ἃς ἐπ' αἰῶνας ὑπέστη, ἀπεδίδοτο κατὰ τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ φύσιν, εἰς τῆς διανοίας του τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν. Ἄν ἤδη ἐν τῷ 18ῳ αἰῶνι καταφανῆ παρ' αὐτῷ ἦσαν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀναβιώσεως, ἢ κατὰ τὸ τέλος αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ Γαλλίας ἐνσκήψασα θύελλα ἐξήγειρε καὶ ἐπέτεινε καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὰς ἠθικὰς δυνάμεις, τεινούσας εἰς ἐπίτευξιν νέων προσδοκιῶν. Σχολεῖα πανταχοῦ ἀνεγείροντο, οἱ εὐποροὶ θησαυροὺς κατέβαλλον εἰς αὐτῶν τὸν πολλαπλασιασμόν, ἢ Ἑλληνομάθεια καὶ ἡ γενικὴ παιδείσις ἐξεστίνοντο, καὶ λόγιοι, ἰδίως κατὰ τὰ μεγάλα κέντρα τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Βουκουρεστίῳ, κ.λ.π. καὶ ὅσον ἐπίσημα ἦσαν ἰδρυμένα ἐκπαιδευτήρια ἐν αὐτοῖς, καὶ πολλοὶ καὶ ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς πανεπιστημίοις ἐκπαιδευόμενοι, ἤρξαντο σπουδαίως καὶ τῆς γλώσσης ἐπιμελούμενοι τὸν καθαρισμόν καὶ εἰς τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας τὸν πλουτισμόν ἀποβλέποντας.